

О. ХЕНРИ

ЯБЪЛКАТА НА СФИНКСА

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

Изминал дваисет мили от Парадайз и недоизминал петнайсетте до Сънрайз Сити, Билдад Роуз, кочияшът на дилижанса, спря своя впряг. Цял ден валеше силен сняг. На равно снежната покривка достигаше осем инча. Останалата част от пътя, който пълзеше по снагата на назъбените планини, не беше безопасна дори денем. Сега, когато снегът и нощта криеха всякакви изненади, не може да става и дума за пътуване по-нататък, каза си Билдад Роуз. Той спря четворката яки коне и предаде устно на петимата си пътника изводите от своята мисловна дейност.

Пръв от дилижанса скочи съдията Менефи, комуто неизменно се предлагаха сякаш на поднос ръководството и инициативата. Вдъхновени от примера му, го последваха трима от спътниците му, готови да правят изследвания, обструкции, да се съпротивяват, да се подчиняват или да продължат пътя си в зависимост от това, какво ще хрумне на предводителя им. Петият пътник, млада жена, остана в дилижанса.

Билдад беше спрял конете пред първия планински хребет. Две поизкривени метални перила ограждаха пътя. На дваисетина крачки от по-горното перило, като тъмно петно върху бяла преспа, се виждаше малка къща. Към нея се спуснаха или по-точно, заизкачваха съдията Менефи и кохортата му, като надаваха детински крясъци, предизвикани от снега и възбудата. Викаха стопанина, тропаха по прозореца и вратата. Сблъскали се с негостоприемно мълчание, те изгубиха всякакво търпение, взеха на пристъп преодолимите прегради и нахлуха в чуждото владение.

От превзетата крепост до наблюдателите в дилижанса долитаха викове и тупурдия. Не след дълго там затрептя пламък, разгоря се и лумна весело нагоре. После през непрогледния сняг дотичаха ликуващите изследователи. Гласът на съдията Менефи, по-дълбок от бойна тръба и дори оркестриран по диапазон, възвести победата, постигната с тежки усилия. Единствената стая е ненаселена, каза той, и в нея няма никакви мебели. Но има голяма камина, а в барачката зад къщата са намерили солиден запас от насечени дърва. По такъв начин са осигурени постеля и гориво за мразовитата нощ. Билдад Роуз биде успокоен с известието, че зад къщата има конюшня, не дотам разнебитена, че да е неизползваема, а също сено в плевника.

— Господа — провикна се от мястото си Билдад Роуз, омотан до ушите с палта и завивки, — откъртете ми от оградата две дъски, че да мога да мина с дилижанса. Та това е бърлогата на стария Редрът. Знаех си аз, че е някъде наблизо. Него още през август го прибраха където трябва.

Четиримата пътника се нахвърлиха весело върху заснежената ограда. Пришпорвани с подвиквания, конете изтеглиха дилижанса нагоре до вратата на къщата, от която посред лято някаква лудост бе прокудила стопанина й. Кочияшът и двама от пътниците се заеха да разпрягат. Съдията Менефи отвори вратата на дилижанса и отложи шапка.

— Трябва да ви уведомя, госпожице Гарланд — каза той, — че по независещи от нас причини се наложи да прекъснем пътуването. По думите на кочияша пътуването нощем по този планински път е толкова рисковано, че не може да се мисли за такова нещо. Налага се да прекараме до утре под покрива на тази къща. Уверявам ви, че няма причини да се безпокоите, ако не смятаме някои временни неудобства. Аз лично направих оглед на къщата и намирам, че има пълна възможност да се предпазим от суровите капризи на времето. Ще ви осигурим всички удобства, каквито условията позволяват. Разрешете ми да ви помогна да слезете.

Към съдията се приближи пътникът, занимавал се цял живот с монтирането на вятърните мелници на фирмата „Малкият Годиат“. Той се казваше Дънуди, но това няма особено значение. При пътуване само от Парадайз до Сънрайз Сити човек може да мине и без име или почти. И все пак, ако искаш да разделиш почестите със съдията Мадисън Л. Менефи, нужно е някакво име като окачалка, на която Славата да постави своя венец. Високо и непринудено въздушният мелничар изрече:

— Струва ми се, трябва да се измъкнете от ковчега, госпожо Макфарлънд. Нашият вигвам не е толкова луксозен като модния „Палмър Хаус“, но тук вали сняг и на тръгване няма да ровят в куфарчето ви да проверят колко лъжички сте си взели за спомен. Вече сме запалили огъня, ще ви сложим на сушина, ще пъдим мишките и всичко ще бъде много уютно.

Един от двамата пътника, които се суетяха в мелето от коне, сбруи, сняг и язвителни забележки на Билдад Роуз, се провикна от

вихъра на доброволните си задължения:

— Хей, юнаци, няма ли кой да отведе до къщата госпожица Соломон? Спри, проклето животно!

Отново трябва да напомним любезно, че при прехода от Парадайз до Сънрайз Сити точното име е просто излишен разкош. Когато съдията Менефи се възползува от правото, което му даваха прошарените коси и всеизвестната му репутация, и се представи на единствената жена в дилижанса, в отговор тя произнесе едва чуто името си и Слуховите органи на представителите на мъжкия пол го възприеха по различен начин. В атмосферата на съперничество, нелишена от примеси на ревност, всеки се придържаше упорито към своя теория. От страна на пътничката всякакво уточнение или поправка би могло да заприлича на педантична дребнавост, ако не и на недопустимо желание да завърже по-интимно познанство. Ето защо тя се отзоваваше на Гарланд, Макфарлънд или Соломон с еднаква скромна снизходителност. От Парадайз до Сънрайз Сити има трийсет и пет мили. За такова кратко пътешествие спътничка е вече име, кълна се в дисагите на Ахасфер!

Скоро малката компания от пътници се настани весело в полукръг около бумтящата камина. Влязоха в употреба завивки, възглавници и подвижни части от дилижанса. Спътничката си избра най-близкото място до огъня, в края на полукръга. Там тя красеше трона, издигнат от верните ѝ поданици. Седеше на възглавнички от дилижанса и се беше облегнала на празно сандъче и бъчонка, покрити със завивка, която я предпазваше от течението в къщата. Беше протегнала елегантно обутите си крачета към милостивия огън. Свали ръкавиците си, но остави на врата си дълга мека кожа. Колебливите пламъци осветяваха слабо лицето ѝ, полускрито от кожата — младежко лице, много женствено, отчетливо изваяно, спокойно и непоколебимо уверено в своята красота. Кавалерството и мъжеството се надпреварваха да ѝ угаждат. Тя приемаше това отношение не игриво, като жена, която задирят, не кокетно, както мнозина от нейния пол, недостойни за такова внимание, не и с тъпо равнодушие, като вол, който получава стиска сено, а съгласно предписанията на самата природа — като лилия, която поема капката роса, чието предназначение е да я освежи.

Навън вятърът виеше неистово, ситният сняг навяваше през всяка пролука, студът обсаждаше гърбовете на самопожертвователната шесторка; ала стихията не беше лишена от защитник. Съдията Менефи пое ролята на адвокат на снежната буря. Времето беше неговият довереник и с нарочна пледоария той се опита да убеди премръзналите съдебни заседатели, че те тънат в рози, поклащани само от нежния зефир. Той намери запас от шеги, остроумия и анекдоти, макар и не дотам прилични, които му донесоха успех. Неговата веселост се оказа направо заразителна. Всеки бързаше да внесе своя дял в общия оптимистичен фонд. Дори пътничката се реши да проговори.

— Според мен всичко е очарователно — каза тя с тихия си кристално чист глас.

Сегиз-тогиз някой от мъжете ставаше и на шега изследваше стаята. Предишният обитател, старият Редърт, почти не беше оставил следи.

Всички се обърнаха настойчиво към Билдад Роуз — да разкаже историята на бившия отшелник. Сега, когато конете бяха настанени удобно, а пътниците също, кочияшът отново беше спокоен и любезен.

— Старият гарван — подзе Билдад не много почтително — пърхаше в тази хралупа около двайсет години. Не допускаше никого близо до себе си. Приближеше ли се някакво возило, той се шмугваше вътре и залостваше вратата. Очевидно нещо му хлопаше. Купуваше си храна и тютюн от дюкяна на Сам Тили, при Литъл Мъди. През август отишъл там загърнат в червено одеяло и казал на Сам, че той е цар Соломон и очаква да му гостува Савската царица. Носел със себе си всичкото си имане — торбичка със сребърни монети, и я захвърлил в кладенеца на Сам. „Тя няма да дойде — казал на Сам, — ако разбере, че имам някакви пари“. Щом хората разбрали как разсъждава за жените и парите, станало им ясно, че се е побъркал. И се погрижили да бъде изпратен в лудницата.

— Дали в живота му не е имало някаква нещастна любов, която го е накарала да се уедини? — попита един от пътниците, млад човек, собственик на някаква агенция.

— Не — каза Билдад, — или поне аз не съм чувал такова нещо. Имал е само най-обикновени неприятности. Разправят, че на младини не му потръгнало в любовта с някаква девойка; но това е било далеч

преди да се загърне в червеното одеяло и да приключи финансовите си сметки. А за нещастна любов нищо не съм чувал.

— О — възкликна съдията Менефи многозначително, — явно имаме случай на несподелена любов.

— Не, господине — отсече Билдад, — нищо подобно. Тя изобщо не се е женила за него. Мармадюк Мълиган разговарял веднъж с някакъв човек от родния град на Редрът. Та той му казал, че Редрът си е бил момче на място, само че потупаш ли го по джоба, в него дрънвали само копчета за ръкавели и връзка ключове. Той бил дал дума на тази млада госпожица Алис... забравих й презимето. Човекът казал, че тя била такава мома, на която с удоволствие можеш да платиш трамвайния билет. Добре ама в града пристигнал богат младеж, който имал карети, дялове в рудници и колкото щеш свободно време. Е, падал донейде и лепка. Та тоя и госпожица Алис започнали случайно да се срещат по пътя към пощата, пък ставали и други съвпадения и разни неща, които понякога карат момичето да върне годежния пръстен и прочее подаръци. С една дума, появила се „пукнатина в люнета“, както е рекъл поетът. Един ден хората видели Редрът и госпожица Алис да си говорят на портата. После той свалил шапка и дим да го няма. Оттогава никой не го и виждал в града. Във всеки случай, това е разказал човекът.

— А какво е станало с момичето? — попита младият собственик на агенция.

— Нищо не знам — отвърна Билдад. — Пътят е страшно изрътен и така ужасно друсва, че някъде трябва да съм изръсил всички други свои сведения.

— Много тъжна... — понечи да каже нещо съдията Менефи, но бе прекъснат от по-висок авторитет.

— Каква очарователна история! — прозвуча гласът на пътничката, нежен като флейта.

Настъпи тишина, нарушавана само от воя на вятъра и пращенето на огъня.

Мъжете седяха на пода, посмекчили негостоприемната му повърхност с дрехи и талаш. Човекът, който се занимаваше с вятърните мелници на „Малкият Голиат“, стана да се поразтъпче, че мускулите му се бяха схванали.

Най-неочаквано прокънтя неговият тържествуващ глас. Той се върна от тъмния ъгъл на стаята и носеше нещо във високо вдигната си ръка. Ябълка — голяма, червена, свежа ябълка, да ти е драго да я гледаш. Беше я намерил в книжна кесия на високата полица в споменатия ъгъл. Не е възможно да е била забравена от нещастника Редърт, великолепият ѝ вид опровергаваше всяко предположение, че може би стои на прашната полица още от август. Очевидно някакви излетници са обядвали в безлюдната къща и са я забравили.

— Дънуди — неговите подвизи изискват да се почете името му — взе да размахва ябълката пред лицата на спътниците си.

— Вижте какво намерих, госпожо Макфарлънд! — провикна се той и вдигна високо ябълката. Осветена от огъня, тя заблестя още по-червена.

Пътничката се усмихна спокойно — винаги спокойно.

— Каква очарователна ябълка! — промълви отчетливо тя.

Съдията Менефи се почувства за миг смазан, унизен, разжалван. Беше му отредено второто място и това го озлобяваше. Защо Съдбата бе предпочела не него, а този нахален, досаден, смотан, вятърномелничава човек, за да му предаде тази предизвикала сензация ябълка? От това откритие той би могъл да разиграе цяло действие, да го превърне в импровизирана реч или дори в комедия, като запази централната роля за себе си. Пътничката вече гледаше с възхищение и усмивка този абсурден Дънбоди или Удбъди, сякаш беше извършил чутовен подвиг. А вятърномелничният се дуеше и въртеше като мостра на своята стока, задвижвана от вятъра, който винаги духа от танцъорките към царството на звездите.

Докато възторженият Дънуди с Аладиновата си ябълка се радваше на преходно внимание, находчивият юрист съставяше план как да си възвърне лаврите.

С най-любезна усмивка на понапълнялото, но с класически черти лице съдията Менефи стана и взе от ръката на Дънуди ябълката, сякаш искаше да я разгледа по-отблизо. В неговите ръце ябълката се превърна в най-важното веществено доказателство.

— Великолепна ябълка — одобри я той. — Трябва да призная, драги ми господин Дънуинди, че засенчихте всички ни със способностите си на фуражир. Но ми хрумна нещо. Нека тази ябълка

се превърне в емблема, знак, символ, награда, присъждана по разум и сърце на най-достойните.

Всички присъстващи с изключение на един аплодираха тези думи.

— Добре го измисли, нали? — обърна се към собственика на агенция пътникът, който практически беше господин Никой.

Въздържаният се от аплодисменти беше вятърномелничният. Той се почувства понижен до най-ниския чин. Никога не би се сетил да обяви ябълката за емблема. Възнамеряваше друго: след като разделят и изядат ябълката, той да залепи семките ѝ на челото си, като всяка назове с името на някоя своя позната. Една от семките щеше да бъде госпожа Макфарлънд. Семката, отлепила се първа, щеше да... но сега вече това беше безпредметно.

— Ябълката — продължаваше съдията Менефи, обръщайки се към съдебните заседатели, — заема в наши дни, макар и съвсем незаслужено, незначително място в диапазона на общественото внимание. Практически тя толкова често се свързва с готварството, с търговията, че едва ли е възможно да я поставим редом с благородните плодове. Но в древни времена не е било така. Библията, историята, митологията изобилстват с доказателства, че ябълката е била аристократът на плодовете. Ние и сега казваме „зеницата на окото“, когато искаме да определим нещо безкрайно ценно. А какво е зеница, ако не най-важната част на ябълката, очната ябълка? В притчите Соломонови се говори за „сребърни ябълки“. Няма друг плод — на дърво или лозница, толкова често използван в образната реч. Та кой не е чувал и мечтал за ябълките на Хесперидите? Не е нужно, мисля, да привличам вниманието ви върху най-забележителния и трагичен пример за значението на ябълката в древността, когато употребата ѝ от нашите прародители е довела до падението на човека от пиедестала на добродетелта и съвършенството.

— Такива ябълки — подхвърли вятърномелничният, опирайки до материалната страна на въпроса, — се продават по три и петдесет бъчонката на чикагския пазар.

— И така — продължи съдията Менефи, като удостои със снизходителна усмивка прекъсналия го, — искам да ви предложа следното: по необходимост трябва да останем тук до утре. Дърва имаме предостатъчно. Следващата ни задача е да се забавляваме

колкото е възможно по-добре, за да минава по-бързо времето. Предлагам да предадем ябълката в ръцете на госпожица Гарланд. Това вече не е плод, а, както казах, приз, награда, която символизира една велика човешка идея. Самата госпожица Гарланд престава да бъде индивид — за щастие, само временно — и ще представя своя пол (нисък поклон, изпълнен със старомодна изисканост). Тя ще бъде олицетворението, квинтесенцията на женския род, умът и сърцето, бих казал, на венеца на сътворението. В това си качество тя ще преценява и решава нещата по поставения въпрос.

Само преди малко нашият приятел господин Роуз ни ощастливи с увлекателен, но фрагментарен разказ за една романтична история от живота на бившия собственик на това жилище. Оскъдните факти, които ни бяха представени, откриват според мен безкрайно поле за всевъзможни догадки, за анализ на човешкото сърце, за упражняване на въображението — с една дума, за импровизации. Да не пропускаме тази възможност. Нека всеки от нас измисли свой вариант на историята на отшелника Редърт и неговата изгора, като започне от там, където господин Роуз завърши, тоест от разделянето на двамата влюбени пред портата. Но трябва да се уговорим: съвсем не е задължително да се предполага, че Редърт се е умопобъркал и е станал мизантроп и отшелник само по вина на момичето. Когато завършим, госпожица Гарланд ще произнесе Присъдата на Жената. Като духовен символ на своя пол, тя трябва да реши кой вариант отразява най-точно конфликта между сърцето и разума и най-вярно оценява характера и постъпките на годеницата на Редърт от женска гледна точка. Ябълката ще бъде предадена на този, който е удостоен с наградата. Ако всички сте съгласни, ще имаме удоволствието да чуем първия вариант от господин Динуинди.

Последните думи плениха вятърномелничарят. Той не беше от онези, дето все трябва да ги подканяш.

— Първокласна идея, господин съдия — каза искрено той. — Да съчиняваш, значи да се изказваш по-смешно, нали? На времето бях дописник на един спрингфийлдски вестник и когато нямаше новини, аз си ги измислях. Надявам се, няма да се изложя.

— Според мен идеята е очарователна — каза пътничката с грейнало лице. — Всичко ще бъде съвсем като игра.

Съдията Менефи пристъпи напред и положи тържествено ябълката в ръката ѝ.

— В древността — каза той с приповдигнат тон — Парис е възнаграждавал със златната ябълка най-красивата.

— Аз бях на парижкото изложение — отбелязва вятърномелничният, — но не чух нищо по този въпрос. И все гледах да зяпам атракциите, ако не се въртя в павилиона с машините.

— А сега — продължи съдията — този плод ще ни даде ключа към тайните и мъдростта на женското сърце. Вземете ябълката, госпожице Гарланд. Изслушайте нашите непретенциозни романтични разкази и определете справедливо наградата.

Пътничката се усмихна мило. Ябълката лежеше в скута ѝ под дрехи и завивки. Тя притисна гръб към защитното си укрепление — беше ѝ топло и уютно. Да не беше шумът от гласовете и вятъра, сигурно щеше да се чуе как тя мърка. Някой хвърли дърва в огъня. Съдията Менефи подкани с глава мелничаря.

— Ще ни удостоите ли с първия разказ? — попита той.

Вятърномелничният седеше по турски, бутнал шапката чак на тила си, за да го предпазва от течението.

— Ами — започна той без ни най-малко смущение, — аз разрешавам това затруднение, да речем, по такъв начин. Разбира се, Редърът е бил разиграван здравата от този овен, който е имал пари за всякакви номера и се е опитвал да му гепи момичето. Ами, ясно, той отива при нея и я пита дали тя нещо не шикалкави. Та кой ще е доволен, ако някакъв айдамак се фука пред момичето му с каляски и златни бонове? Ами, той, значи, отива при нея. Ами, може да се е поразгорещил и да е разговарял с нея като неин собственик, забравяйки, че годежът още не е венчавка. Ами, предполагам, на Алис и е припарило под полата. И му е отговорила доста остро. Ами...

— Слушайте — прекъсна го господин Никой, — ако сте монтирали толкова мелници, колкото пъти повторихме „ами“, вече щяхте да сте натрупали солиден капитал и нямаше да работите, така ли е?

Вятърномелничният се засмя добродушно.

— Ами, аз да не би да съм Гюй де Мопасонг? — отвърна весело той. — Изразявам се чисто по американски. Ами тя му казва нещо от тоя род: „Господин Златен Бон — казва — е само мой приятел, но ме

вози нагоре-надолу и ме води на театър, което ти никога не си правил. Трябва ли вечно да съм лишена от всякакви удоволствия в живота?“ „Я зарежи тия номера — казва ѝ Редрът, — ами вземи да му духнеш под опашката. Иначе никога няма да оставиш пантофите си под моя гардероб“.

Ами, такова разписание не може да се хареса на момиче с характер. Готов съм да се обзаложа, че тя е обичала само Редрът. Но е искала да се позабавлява известно време, чисто по женски, преди да стъпи на шията на мъжа си и да стане добра съпруга. Обаче нашият човек се запъва като магаре на мост. И тя, естествено, му връща пръстена. А той духва където му очи видят и захапва бутилката. Ами, това е положението. Готов съм да се обзаложа, че само два дни след изчезването на нейничкия, това момиче е теглило шута на оня рог на изобилието с модна жилетка. Джордж се е метнал на някой товарен и с торбичката сухари и отпратил дявол знае накъде. И няколко години е прегръщал бутилката; после анилинът и огнената вода са му подсказали решението. „Остава ми само отшелническата килия — казва си Джордж, — брада до пояса и заровената кутия с пари, дето ги няма“.

Но Алис, според мене, е била на равнище. Тя не се омъжва, ами се хваща за пишещата машинка и с появата на първите бръчици си взема котка, която тича презглава, като и речеш: „Писи-писи-писи!“ Аз много вярвам в добрите жени и не мога да допусна, че те зарязват любимия си всеки път, когато видят торба пари. — Вятърномелничният млъкна.

— Според мен — пораздвижи се пътничката на ниския си трон — това е една очарова...

— Госпожице Гарланд! — спря я с вдигната ръка съдията Менефи. — Моля ви, без коментари! Това би било несправедливо спрямо другите участници. Господин... ъ-ъ-ъ... ваш ред е, нали? — обърна се съдията Менефи към младия собственик на агенция.

— Моят вариант на тази романтична история е такъв — започна младият човек, като потриваше ръце. — Те не се разделят сърдити един на друг. Господин Редрът се сбогува с нея и тръгва по широкия свят да си търси щастието. Той е уверен, че неговата любима ще му остане вярна. Не допуска и мисъл, че съперникът му може да покори едно толкова любящо и вярно сърце. Аз бих казал, че господин Редрът

се отправя към Скалистите планини в Уайоминг, за да търси злато. Но един ден там пристигат шайка пирати, залавят го и...

— Ей! Какво значи това? — провикна се господин Никой. — Шайка пирати слизат в Скалистите планини, така ли? Бихте ли обяснили как са доплавали...

— С влак — отвърна спокойно и с готовност разказвачът. — Те го затварят в една пещера и го държат в нея с месеци, после го отвеждат на стотици мили в горите на Аляска. Там в него се влюбва красива индианка, но той остава верен на Алис. След като броди още година из горите, тръгва си с диаманти...

— Какви диаманти? — пита вече грубо господин Никой.

— Онези, които седларят му е показал в перуанския храм — отговаря малко мъгляво разказвачът. — Когато той се връща у дома, майката на Алис със сълзи на очи го води до зелена могила, над която се извисява плачеща върба. „Когато заминахте, сърцето ѝ не издържа“ — казва майката. „А какво стана с моя съперник Честър Макинтош?“ — пита господин Редърт, коленичил на гроба на Алис. „Когато разбра, че сърцето ѝ принадлежи на вас — отговаря майката, — той залиня, залиня, залиня, докато накрая отвори мебелен магазин в Гранд Рапидс. После научихме, че някакъв побеснял лос едва не го убил край Саут Бенд, щата Индиана, където бил отишъл, за да скъса всяка връзка със цивилизования свят“. Научил всичко това, господин Редърт се отвръща от хората и, както вече знаем, става отшелник.

— Моят разказ — завърши собственикът на агенция — може би е лишен от литературни качества, но аз исках да подчертая, че момичето е останало вярно до гроб. За нея богатството е било нула в сравнение с истинската любов. Аз се възхищавам от нежния пол и дълбоко му вярвам.

Разказвачът млъкна и с крайчеца на окото си погледна към ъгъла, където седеше пътничката.

След това съдията Менефи покани Билдад Роуз да представи своя разказ в състезанието за символичната ябълка.

Съчинението на кочияша беше кратко.

— Аз не съм от ония стръвници — каза той, — дето за всички злини на тоя свят винят жената. Моите показания, господин съдия, относно разказа, които искате, се свеждат горе-долу до следното: Редърт е станал просто жертва на мързела. Ако беше свил юздите на

тоя Пегас, дето се опитвал да го хвърли, и беше държал Алиса в бокса, при това с наочници, всичко щеше да бъде наред. Жената, която си избрал, си заслужава поне малко усилия. „Обади се, ако пак ти потребвам“ — казва Редрът, нахлупва си сомбрерото и изчезва. Може би си е мислил, че това е честолюбие, а пък ние му викаме мързел. Няма жена, която да гони мъжа. „Нека сам се върне“ — рекло си е момичето. И аз съм сигурен, че му е казала да си върви, а после от сутрин до вечер е надничала през прозореца да види не се ли връща възлюбения с празната кесия и гъстите мустаци.

Според мене Редрът е чакал около девет години тя да му прати по някой негър бележчица с молба да ѝ прости. Добре, ама тя не праща. „Тя като не ще и аз не ща“ — казва си Редрът. И захваща да стане отшелник и да си пуска брада. Дааа, мързел и брада, там е бедата. Те вървят ръка за ръка. Чували ли сте някога човек с дълги коси и дълга брада да е попадал на златна жила? Не. Погледнете херцог Марлбъро или оня мошеник от „Стандард Ойл“. Имат ли те такава украса?

А пък тази Алис въобще не се омъжва, кълна се в мъртвия си мустанг. Ако Редрът се беше оженил за някоя друга, може би и тя да се полъжеше. Но от него ни вест, ни кост. А тя варди ония работи, дето им викат любовни сувенири, да речем, кичур коса или метална пластина от корсета, който той е счупил. За някои жени такива нещица са все едно мъж. Така че според мене тя си е останала сама-саменичка. Само че аз не мога да виня нито една жена за това, че Редрът се е разделил завинаги с бръснарина и с чистите ризи.

Следващия по ред беше господин Никой. Безимен за нас, той също пътуваше от Парадайз до Сънрайз Сити.

Но ще го видите, ако огънят в камината не отслабне, когато се отзове на поканата на съдията. Кльоца, с ръждивокафяв костюм, седи като жабок, обхванал с ръце краката си и опрял брадичка на коленете. Права пригладена коса с конопен цвят, дълъг нос, рибешки очи, уста на сатир с вирнати краища и полепнали пращинки тютюн. Червена вратовръзка с игла, украсена с подкова. Той започна с дрезгав смях, който постепенно премина в думи.

— Всички се провалихте. Що за романтична история без бяло було? Ха-ха! Залагам на момчето с папионка и с чекова книжка в джоба.

Разделят се пред портата, нали така? Добре. „Ти никога не си ме обичала — казва Редърт вбесен, — иначе нямаше да разговаряш с човек, който те е почерпил с един сладолед“. „Ненавиждам го — казва тя. — Не мога да го гледам тоя баровец. Повръща ми се от фините бонбони, които ми изпраща във варакосани кутии, обвити с истинска дантела. Мисля си, че мога да го промуша в сърцето, ако рече да ми подари масивен медалион, обсипан с тюркоаз и перли. Да ми се маха от очите! Аз обичам само тебе и никой друг“. „Ти си гледай кефа — казва Редърт. — Че кой съм аз? Хаймана от Източните щати. Стой подалече от мене, ако обичаш. Нямам намерение да те делия с никого и продължавай да ненавиждаш своя приятел. Аз ще мина с някоя беднячка, дъвка и разходка с трамвая“.

Същата вечер се появява Джон У. Крез. „Какви са тия сълзи?“ — пита той и оправя връзката си, на която е забодена перличка. „Ти прогони любимия ми — хлипа малката Алис. Не мога да те гледам“. „Тогава омъжи се за мен“ — казва Джон У. и пали цигара „Хенри Клей“. „Каквооо? — възмущава се тя. — Да се ожения за теб? Никога — казва тя, — докато не се поуспокоя и не направя някои покупки. А ти се погрижи да вземеш разрешение за брак. Наблизо има телефон, можеш да позвъниш в общината“.

Разказвачът позамълча, за да даде отдушник на циничния си смях.

— Дали са се оженили? — продължи той. — Това вие ще кажете. А сега да поговорим за този юнак Редърт. В това отношение, мисля, всички вие грешите. Защо е станал отшелник? Един ги отдава на мързел, друг — на угризения, трети — на бутилката. Аз пък казвам, жените са виновни. На колко години е сега стария? — обърна се разказвачът към Билдад Роуз.

— Трябва да е на шейсет и пет.

— Много добре. Той се е разполагал в отшелническата си дупка двайсет години. Да речем, че е бил на двайсет и пет, когато си вдига чуковете и повече не се връща. Значи, от него се иска отчет за двайсет години от живота му, иначе — тури му пепел. Къде е прекарал тези две петорки и една десетка? Ще ви кажа какво мисля аз. В дранголника за многоженство. Да кажем, дебелата блондинка от Сейнт Джо, кльощавата брюнетка от Скилет Ридж и онази със златното зъбче от долината Ко. Редърт съвсем се обърква и отива зад решетките.

Излежал колкото му се полага, той излиза и казва: „Било каквото било, но край на всякакви фустии!“ В отшелническият отрасъл няма възпроизводство, тъй че секретарки не се натискат за работа там. Веселият живот на отшелника — това ми дайте. Стига с тия дълги косми в гребена и огризки от кисели краставички в пепелника! Казвате, че са го пратили при шантавите, понеже се представял за цар Соломон. Дрън-дрън! Та той наистина е бил Соломон. Това е, аз свърших. За всичко това, струва ми се, не се полага ябълка. Прилагам марки за отговор. Едва ли е вероятно да грабна наградата.

Когато господин Никой завърши, никой нищо не каза, понеже присъстващите се съобразяваха с указанието на съдията Менефи — да се въздържат от коментари. И ето че находчивият инициатор на конкурса се прокашля, за да подхване последния разказ за наградата. Макар да седеше неудобно на пода, това ни най-малко не се отразяваше на достолепния му вид. Отблясъците на гаснещия огън играеха по лицето му, изсечено отчетливо като глава на римски император върху старинна монета, и по гъстите кичури на почтените му побелели коси.

— Женското сърце! — подзе той с равен, но вълнуващ глас. — Кой може да го разгадае? Нравите и желанията на мъжете биват най-различни. Но ако питате мен, сърцата на всички жени бият в един ритъм, настроени на извечната мелодия на любовта. За жената любовта означава саможертва. Ако тя е достойна за това име, то никакви пари и никакви титли не могат да надделеят над нейната искрена преданост.

Господа съдеб... искам да кажа, приятели мои, разглеждаме случая Редърт срещу любовта и предаността. Но кой е подсъдимият? Не Редърт, защото той вече е изтърпял наказанието си. И не онези безсмъртни страсти, които красят живота ни с радостта на ангелите. Кой, тогава, е подсъдимият? Тази вечер всеки от нас е изправен на съд и е длъжен да отговори: благородни или тъмни сили бушуват в гърдите му? А ни съди нежната половина на човечеството в лицето на едно от най-изящните нейни цветя. В ръката си тя държи наградата, сама по себе си незначителна, но достойна за нашите благородни усилия да спечелим одобрението на една от най-достойните представителки на женския ум и вкус.

Като преминавам към въображаемата история на Редърт и прелестното създание, на което той е отдал сърцето си, бих искал преди всичко да издигна глас против недостойните подмятания, че егоизмът, вероломството или слабостта към разкоша на която и да е жена са го принудили да се отрече от света. Аз не съм срещал толкова бездушна или толкова продажна жена. Причината трябва да търсим другаде — в по-недостойната природа и по-долнопробните намерения на мъжа.

По всяка вероятност в онзи паметен ден, когато са стояли пред портата, двамата влюбени са се скарали. Измъчван от ревност, младият Редърт напуска родния си край. Но имал ли е той достатъчно основание да постъпи тъй? Няма доказателства нито за, нито против. Има обаче нещо по-силно от всякакви доказателства: великата, вечната вяра в добротата на жената, в нейната устойчивост пред съблазните, във верността ѝ дори при наличието на предлагани съкровища.

Представям си безразсъдния младеж, който се терзае и броди по света. Представям си как лека-полека се свлича по наклонената плоскост и накрая, напълно отчаян, как осъзнава, че е изгубил най-драгоценния дар, даден му от живота. При тези обстоятелства става ясно защо той бяга от света на неволите и защо се разстройва умствената му дейност.

Но какво виждам аз от другата страна? Самотна жена, която чезне от година на година, но продължава да чака със скрита надежда — ей сега ще се появи, ей сега ще се чуят стъпките му. Напразно. Сега тя вече е стара. Побелелите ѝ коси са гладко вчесани. Всеки ден тя стои на прага и се вира изтерзана в прашния път. Все ѝ се струва, че го чака там, на портата, където са се разделили. Да — моята вяра в жената рисува такава картина в съзнанието ми. Разделени навеки на тоя свят, но тръпнещи в очакване. Тя предвкусва среща в Елизиума, а той — във вечната огнена...

— Че той не беше ли в лудницата? — обади се господин Никой.

Раздразнен, съдията Менефи се понаежи. Отпуснали глави, мъжете седяха в гротескни пози. Вятърът, вече не така яростен, налиташе на редки, но силни пориви. Дървата в камината се бяха превърнали в куп червени въглини, които хвърляха слаби отблясъци в стаята. В уютното си кътче пътничката приличаше на безформен

вързоп, увенчан с искрящи къдрави коси. Над меката кожа надничаше само част от белоснежното ѝ чело.

Съдията Менефи стана с усилие.

— И тъй, госпожице Гарланд, ние завършихме — извести той. — Ще трябва да присъдите наградата на този, чиито възгледи — ще ми се да подчертая, възгледите му, засягащи истинската женственост, — стоят най-близо до собствените ви убеждения.

Пътничката мълчеше. Съдията Менефи се наведе озадачен над нея. Господин Никой се изсмя дрезгаво. Жената спеше сладко. Съдията Менефи понечи да я хване за ръката, за да я събуди. Но напипа в скута ѝ нещо дребно, студено и влажно.

— Тя е изяла ябълката — оповести той с благоговееен ужас и вдигна високо огризката да я видят всички.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.